

GENEL DENGGE ANALİZİ: IS-LM MODELİ

Keynes'e göre, para miktarında meydana gelen bir değişim, faiz haddi üzerinden reel ekonomi üzerinde etkili olmaktadır. Bu çerçevede denge gelir seviyesinin oluşmasında reel değişkenlerin yanı sıra, parasal değişkenler de etkili olmaktadır. Bu nedenledir ki, mal piyasasında kurulan denge ile para piyasasında kurulan denge arasında ilişki kurularak ekonominin genel dengesi analiz edilmelidir. Bu genel denge analizi, literatürde, "IS-LM Analizi" olarak bilinmektedir.

IS-LM analizi, faiz oranında ve gelir seviyesinde (yani para piyasasında ve mal piyasasında) meydana gelen değişimlerin sonuçlarını eş-zamanlı olarak incelemeye imkan vermektedir. Mal piyasasında denge, yatırımların tasarruflara eşit olduğu ($I=S$) noktada; para piyasasında ise para arzı ile para talebinin eşit olduğu ($M_d=M_s$) gerçekleşmektedir.

Modelin Temel Varsayımları: bu modelde daha önceki gelir-harcama modelinde olduğu gibi kapalı bir ekonomi ve fiyatların sabit olduğu kabul edilir. Gelir-harcama modelinden tek farkı, faiz oranının değişken olarak kabul edilmesidir.

Mal Piyasası: mal ve hizmetlerin alınıp satıldığı ve denge toplam çıktının belirlendiği piyasadır.

Para Piyasası: finansal araçların alınıp satıldığı ve denge faiz oranının belirlendiği piyasadır.

R e e l ($I=S$)	S e k t ö r I	S	P a r a ($M_d=M_s$)	P i y a s a s ı
R e e l ($I=S$)	S e k t ö r L	M	P a r a ($M_d=M_s$)	P i y a s a s ı

1. MAL PİYASASINDA DENGİ: İS FONKSİYONU VE EĞRİSİ

İS Fonksiyonu;

Finansal sektörün reel sektör üzerindeki etkisini açıklamak için geliştirilmiştir. Bu fonksiyona göre, finansal sektör ile reel sektör arasındaki etkileşim şu şekildedir.

$$i \rightarrow I (I \neq S) \rightarrow AE \rightarrow Y_d \rightarrow S (S=I)$$

Bu süreçte, esas önemli faktör, faiz oranıdır.

1.1. İS Eğrisinin Elde Edilişİ

İS eğrisi üzerindeki her noktada, mal piyasası dengededir. İS eğrisi, mal piyasasının dengede olduğu faiz oranları ve gelir düzeyi bileşimlerini gösteren bir eğridir. İS eğrisi, yatırım ve tasarrufları eşitleyen faiz oranları ve gelir seviyelerini temsil eder. İS eğrisi, yatırım fonksiyonu tarafından ifade edilen r ile I arasındaki etkileşim ile Keynesçi kesişim tarafından ifade edilen I ve Y arasındaki etkileşimi bir araya getirmekte, yani birleştirmektedir. Faiz oranında meydana gelecek bir artış yatırımları düşüreceği ve bunun sonucunda da denge geliri düşeceği için, İS eğrisi bunu yansıtmak üzere negatif eğimlidir.

Kaynak: Mankiw, N. G. (2001), Macroeconomics.

1.2. IS Eğrisinin Eğimi ve Konumu:

a) IS Eğrisinin Eğimi: IS eğrisinin dik veya yatık oluşu yatırımların faiz oranına duyarlılığına (b) ve çarpan (k) katsayısına bağlıdır. Yatırımların faize duyarlılığı arttıkça ve çarpan büyüdükçe IS yatıklaşır, aksine (b) ve (k) küçüldükçe IS dikleşir.

Yatırımların faiz oranına duyarlılığı arttıkça, IS yatıklaşır. Zira bu halde faiz oranındaki küçük bir değişme yatırımlarda büyük miktarda değişmeye yol açar ve gelir düzeyini önemli oranda etkiler. Yatırımların faiz oranına duyarlılığı azaldıkça ise IS dikleşir. Uç durumlar: yatırımlar faiz oranına duyarlı değilse ($b=0$) IS eğrisinin eğimi sonsuz, yani IS dikey olurken; sonsuz duyarlı ($b=\infty$) ise IS eğrisinin eğimi sıfır, yani IS yatay olmaktadır.

Çarpan katsayısının büyümesi (marjinal tüketim eğiliminin artması ya da vergi oranının düşmesi), IS eğrisini yatıklaştıracaktır. IS eğrisinin eğiminin çarpana bağlı oluşu maliye politikasının IS'nin eğimini etkilemesini mümkün kılar. Çünkü çarpan, vergilerden etkilenir; vergi oranında bir artış çarpanı küçültürken IS eğrisini dikleştirir.

b. IS Eğrisinin Konumu: IS eğrisinin kayması demek her bir faiz oranında gelir düzeyinin değişmesi demektir. Otonom harcamalardaki bir artış, çarpana bağlı olarak IS eğrisini sağa kaydırır. Otonom harcamalardaki bir azalma ise IS eğrisini sola kaydıracaktır. IS eğrisindeki kayma çarpan ile otonom harcamalardaki değişimin çarpımına eşittir.

IS eğrisi mal ve hizmet piyasasının dengesi ile uyumlu faiz oranı ve gelir düzeyi bileşimlerini gösterir. IS eğrisi veri maliye politikası için çizilir. Maliye politikasında meydana gelen ve mal ve hizmetlere olan talebi artıran değişimler IS eğrisini sağa (dışa) doğru kaydırır. Maliye politikasında meydana gelen ve mal ve hizmetlere olan talebi azaltan değişimler ise IS eğrisini sola (içe) doğru kaydırır.

C. IS Eğrisi ve Mal Piyasasında Dengesizlik: IS eğrisi üzerinde her noktada mal piyasası dengededir. Bu eğrinin sağında ve solunda kalan noktalarda ise mal piyasası açısından birer dengesizlik durumu söz konusudur.

Buna göre; IS eğrisinin solunda kalan noktalarda mal piyasasındaki dengesizliğin, "talep fazlası" biçimde ortaya çıktığı ifade edilir. Yani, toplam harcama (talep), toplam çıktıdan büyüktür.

IS eğrisin sağında kalan noktalarda ortaya çıkan mal piyasası dengesizliği, "arz fazlası" biçiminde ortaya çıkar. Yani, toplam harcama, toplam çıktıdan azdır.

2. PARA PİYASASINDA DENGİ: LM FONKSİYONU VE EĞRİSİ:

2.1. Para Arzı, Para Talebi ve Para Piyasasında Denge:

a. Para Talebi (M_d): bir ekonomideki ev halkı ve firmaların, belirli bir anda hemen harcanabilir durumda (cüzdanlarında, bankalarındaki vadesiz mevduat hesaplarında) bulundurmak istedikleri para miktarıdır. Keynes'e göre ev halkları ve firmalar 3 farklı güdüyle para talep ederler:

- İşlem güdüsü
- İhtiyat güdüsü
- Spekülasyon güdüsü

İşlem ve ihtiyat güdüsü ile para talebi, gelire; spekülasyon güdüsüyle para talebi ise faize bağlıdır.

Sonuç olarak para talebi fonksiyonu şu şekildedir;

$$M_d = kY_c - h_i$$

Burada;

kY_c = İşlem ve ihtiyat güdüsü ile para talebini (k , para talebinin gelir esnekliği) klasiklere göre

h_i = spekülasyon güdüsüyle para talebi, göstermektedir (h , para talebinin faiz esnekliği göstermektedir) keynesyenlere göre

b. Para Arzı (M_s): Merkez bankası tarafından piyasaya arz edilen toplam para miktarını gösterir. Para arzı, LM analizinde sabit kabul edilir. Çünkü para arzının kontrolü, bağımsız bir merci olan merkez bankasıdır. Bu nedenle, para arzının faiz oranları karşısında bağımsız bir değişken olduğu varsayılmaktadır.

Para arzı $= M/P'$ dir

Burada;

M: para stoğunu (nominal para arzını)

P: fiyatlar genel seviyesini, göstermektedir.

c. Para Piyasası Dengesi: Para arzı ile para talebinin eşit olduğu noktada gerçekleşir. $M_s = M_d$ noktası, denge faiz oranını verir. Şekil üzerinde ifade edersek; negatif eğimli bir para talebi eğrisi ile dikey eksene paralel para arzı eğrisinin kesiştiği noktada gerçekleşir. Yani D noktasıdır.

Para talebi ve para arzının artması halinde; gerek para talebi eğrisi gerekse para arzı eğrisi sağa doğru kayar.

- Para arzı artınca faiz haddi düşüyor.
- Para talebi artarken faiz haddi yükseliyor.
- Milli gelir artarken faiz haddi yükselir.
- Milli gelir artarken para talebi artar.

2.2. LM Fonksiyonu

Reel sektörün finansal sektör üzerindeki etkisini açıklamak için geliştirilen fonksiyona denir. Ya da başka bir ifade ile toplam çıktı düzeyinin faiz oranı üzerindeki etkisini açıklayan bir fonksiyondur. Bu fonksiyona göre, reel sektör ile finansal sektör arasındaki etkileşim şu şekildedir.

$$S \neq I \rightarrow Y_d \rightarrow M_d \rightarrow M_d \neq M_s \rightarrow i$$

LM Eğrisinin Elde Edilişi

LM eğrisi para piyasasında oluşan gelir düzeyi ile faiz oranı arasındaki ilişkinin grafiğidir ve bu eğri üzerinde her noktada para arzı (M_s) ile para talebi (M_d) birbirine eşittir. Yani, para piyasası dengedir ($M_d = M_s$).

Şekildeki panel (a)'nın gösterdiği gibi, gelirdeki bu artış para talebini sağa doğru kaydırır. Reel para arzı veri iken, faiz oranı, para piyasasını dengeye getirmek için, r_1 'den r_2 'ye yükselir. Bu yüzden, para talebi fonksiyonuna göre, gelirdeki bir artış, daha yüksek bir faiz oranına sebep olur. LM eğrisi, gelir düzeyi ile faiz oranı arasındaki işte bu ilişkiyi gösterir. Gelir düzeyi ne kadar yüksek olursa, reel para talebi o kadar yüksek olur ve denge faiz oranı da aynı ölçüde daha yüksek olarak gerçekleşir. Bu sebeple, LM eğrisi Şeklin (b) panelinde gösterildiği gibi pozitif eğimlidir.

2.3. LM Eğrisinin Eğimi ve Konumu:

- a.** LM eğrisinin eğimi; k ve h katsayılarının değerine bağlıdır. Buna göre, k büyüdükçe, LM eğrisi dikleşir. h büyüdükçe, LM eğrisi yatıklaşır.
- b.** LM eğrisinin Konumu para arzı miktarına bağlıdır. Modelde fiyatlar genel seviyesi sabit olduğu için ($M_s = M/P$), LM eğrisinin konumunu sadece para arzı miktarı belirler. M_s artarsa, LM eğrisinin konumu değişir ve sağa kayar.

2.4. LM Eğrisi ve Para Piyasasında Dengesizlik

LM eğrisinin sağında yer alan noktalar, para talebinin para arzını aştığı dengesizlik durumunu göstermektedir. Para talep fazlası olan bu durumda ekonomide faiz oranı yükselme eğilimi göstermektedir. Bu yükseliş, para piyasasında dengenin sağlandığı noktaya kadar devam etmektedir.

LM eğrisinin solunda yer alan noktalar, para arzının para talebini aştığı dengesizlik durumunu göstermektedir. Para arz fazlası olan bu durumda, faiz oranları düşme eğilimindedir.

3. GENEL DENGE: IS-LM DENGESİ

IS ve LM fonksiyonlarının her ikisi de çeşitli gelir ve faiz oranları bileşimleri arasında bir ilişkiyi ele almaktadır. Mal piyasasında (reel sektörde) denge koşulu, $I=S$ ve para piyasasında denge koşulu $M_s=M_d$ idi. Ancak her iki sektörü birden aynı anda dengeye getiren bir tek gelir ve faiz oranı bileşimi söz konusudur ve ekonomik açıdan bu durum "genel denge" şartı olarak adlandırılmaktadır.

Ekonomide genel denge, IS ve LM eğrilerinin kesiştiği noktada gerçekleşir. Bu nokta, hem mal piyasaları hem de para piyasalarında denge koşullarını sağlayan gelir düzeyi Y ve faiz oranı r 'yi bize verir. Diğer bir deyişle, bu kesişim noktasında, tasarruflar yatırımlara, reel para talebi de reel para arzına eşittir.

3.1. GENEL DENGEDKİ DEĞİŞMELER

IS ve LM eğrilerinin yer değişmesine yol açan faktörler, genel denge noktasının da değişmesine neden olan faktörlerdir.

a. Yatırımlardaki Değişme

Yatırımlardaki değişme, IS eğrisini sağa veya sola kaydırarak genel dengeyi değiştirir. Örneğin yatırım artarsa, IS eğrisi sağa kayacak, gelir ve faiz oranı artacaktır.

b. Tüketimdeki Değişme

Tüketimdeki değişmede IS eğrisini sağa veya sola kaydırarak genel dengeyi değiştirir. Örneğin tüketim artarsa, IS eğrisi sağa kayacak, gelir ve faiz oranı artacaktır.

c. Kamu Harcamalarının Değişimi

Kamu harcamalarındaki değişmede IS eğrisini sağa veya sola kaydırarak genel dengeyi değiştirir. Örneğin kamu harcamaları artarsa, IS eğrisi sağa kayacak, gelir ve faiz oranı artacaktır.

d. Transfer Harcamalarındaki Değişim

Transfer harcamalarındaki değişim, IS eğrisini sağa veya sola kaydırarak genel dengeyi değiştirir. Örneğin transfer harcamaları artarsa, IS eğrisi sağa kayacak, gelir ve faiz oranı artacaktır.

e. Vergilerdeki Değişim

Vergilerdeki değişimde IS eğrisini sağa veya sola kaydırarak genel dengeyi değiştirir. Örneğin vergiler artarsa, IS eğrisi sola kayacak, gelir ve faiz oranı azalacaktır.

f. Para Arzındaki Değişim

Para arzındaki değişim, LM eğrisini sağa veya sola kaydırarak genel dengeyi değiştirir. Örneğin para arzı artarsa, LM eğrisi sağa kayacak, gelir seviyesi yükselecek, faiz oranı azalacaktır.

Örneğin: aşağıdaki şekilde görüldüğü gibi;

$$C, I, G, TR \uparrow, IS_0 \rightarrow IS_1, Y \uparrow, i \uparrow$$

$$M_s \uparrow, LM_0 \rightarrow LM_1, Y \uparrow, i \downarrow$$

IS eğrisini artıracı politikalar, "genişletici maliye politikaları", IS eğrisini azaltıcı politikalar ise "daraltıcı maliye politikaları" tanımlanır. Yine aynı şekilde, LM eğrisini artıracı politikalar, "genişletici para politikaları", LM eğrisini azaltıcı politikalar ise "daraltıcı para politikaları" diye tanımlanır.

IS ve LM Eğrilerinin Esnekliği

IS eğrisinin esnekliğini; belirleyen temel faktör, yatırımların faiz esnekliğidir. Yani b katsayıdır. Eğer bu katsayı ($b=0$) ise sıfıra eşit ise, IS eğrisi, dikey eksene paralel olur. Eğer $b=\infty$ ise, IS eğrisi yatay eksene paralel olur.

LM eğrisinin esnekliği; LM eğrisi esneklik bakımından birkaç bölüme ayrılmaktadır. →Keynesyen bölgede ($h=\infty$); LM eğrisi Likidite tuzağı nedeniyle faiz oranı karşısında sonsuz esnek olmaktadır. Bu bölgede spekülasyon para talebinin faiz esnekliği de sonsuzdur.

Klasik bölgede ($h=0$); çok yüksek faiz oranında spekülasyon para talebi sıfır olacağından LM eğrisinin esnekliği de sıfırdır. Ekonomik birimler tüm parayı işlem amaçlı kullanmaktadır. Klasikler elde para tutmanın tek amacının işlemleri gerçekleştirmek olduğunu savunurlar.

Ara bölgede; ise para hem işlem hem de spekülasyon amaçla talep edilmektedir. (iki uç bölge arasında kalan bölge). Burada esneklik pozitif bir değer almaktadır.

3.2. PARA VE MALİYE POLİTİKALARININ ETKİNLİĞİ:

Her şeyden önce şu bilinmelidir ki, gerek para gerekse maliye politikalarının etkinliği denildiği zaman, toplam çıktı üzerinde yaptığı etkileşim dikkate alınır. Eğer bir politika, toplam çıktıda bir değişime (artışa) yol açıyorsa, bu politika etkindir denilir.

Para ve maliye politikalarının etkinliği IS ve LM eğrilerinin faiz esnekliğine bağlı olarak değişecektir.

- Para politikası, para arzını arttırmak ve azaltmak sureti ile milli gelir düzeyini etkileme politikasıdır. Para politikasının etkileri LM ile ölçülür. Para politikasının etkinliği, IS eğrisinin eğimine (b,c,t) bağlıdır. IS eğrisi, ne kadar yatık olursa para politikası o kadar fazla etkili olur.
- Maliye politikası, kamu harcamaları ve vergileri arttırıp azaltmak suretiyle milli gelir düzeyini etkileme politikasıdır. Maliye politikasının etkileri IS ile ölçülür. Maliye politikasının etkinliği, LM eğrisinin eğimine (k, h) bağlıdır. LM eğrisi, ne kadar yatık olursa maliye politikasının toplam çıktı düzeyi üzerindeki etkisi o kadar büyük olur ki neticede maliye politikası o derece etkin olur.

a. Maliye Politikası

Maliye politikasının etkinliği ya da başarımı, toplam çıktı düzeyini değiştirebilme gücüne bağlıdır. Bu çerçevede;

- Keynesyen bölgede; maliye politikası oldukça etkindir. Çünkü genişletici bir maliye politikası, IS eğrisin sağa kaymasına yol açar ve neticede toplam çıktı (Y) artar.
- Klasik bölgede; maliye politikasının bir etkinliği yoktur. Bu bölgede örneğin kamu harcamalarının artışı ile IS eğrisi sağa kaydırıldığında sadece faiz oranı artacak, toplam çıktı da herhangi bir değişiklik olmayacaktır (Dışlama Etkisi).

Dışlama Etkisi (Crowding Out)

Devlet harcamaları arttığı zaman, çıktı ve gelir artmaya başlar. Gelirdeki artış para talebini artırır. Para talebindeki artış, faiz oranını artırır. Yükselen faiz oranı, yatırımlarda bir miktar azalmaya sebep olur, çünkü borçlanmanın maliyeti olan faiz artmıştır. Yükselen faiz oranından dolayı yatırımlarda oluşan bu azalma, devlet harcamalarındaki artışın oluşturduğu genişletici etkinin bir kısmını yok eder. Bu duruma "dışlama (crowding-out)" denir.

- Tam dışlama olursa, maliye politikası etkisiz hale gelir, yani genişleyici maliye politikası sadece faiz oranını değiştirir, çıktı'da bir değişme olmaz.
- Dışlamanın büyüklüğü LM eğrisinin dikliği ile ilgilidir: LM eğrisi dikleştikçe dışlama etkisi artar, tam dikey durumda tam dışlama denilen durum oluşur.

b. Para Politikası

Para arzındaki bir artış, LM eğrisini sağa kaydıracaktır. Eğer para arzındaki belirli bir artış, daha yatık bir IS eğrisinin varlığı durumunda gerçekleşiyor ise, para politikası neticesinde toplam çıktı düzeyi **daha fazla** artacaktır. Bunun neticesinde de etkin bir para politikasına ulaşılmış olunacaktır.

- Keynesyen bölgede; para politikasının bir etkinliği yoktur. Çünkü para arzının artırılması ile kişilerin eline geçen para atıl depolara gidecek yani gömülenecektir.
- Klasik bölgede; para politikası oldukça etkindir. Çünkü genişletici bir para politikası, LM eğrisin sağa kaymasına yol açar ve neticede faizler düşer, toplam çıktı (Y) artar.
- Ara Bölgede; hem maliye politikası (IS'nin kayması) hem de para politikası (LM'nin kayması), toplam çıktıyı artıracığından her iki politika da etkin olacaktır.

Maliye Politikasının Etkinliği

- Tam Etkin Keynesyen Bölge (i sabit; Y değişir)
- Kısmen Etkin Ara Bölge (i değişir; Y değişir)
- Tam Etkinsiz Klasik Bölge (i değişir; Y sabit)

Para Politikasının Etkinliği

- Tam Etkin Klasik Bölge (i sabit; Y değişir)
- Kısmen Etkin Ara Bölge (i değişir; Y değişir)
- Tam Etkinsiz Keynesyen Bölge (i değişir; Y sabit)

3.3. UYUMLU MALİYE ve PARA POLİTİKALARI

a. Uyumlu Para (Destekleyici) Politikası

Genişletici maliye politikası çıktı ve faiz oranını artırır. Faiz oranını eski düzeyine getirmek için para politikası uygulanır, bu duruma “uyumlu para politikası” adı verilir. Uyumlu para politikası ile çıktı daha da artar ama faiz eski düzeyine geri döner.

b. Uyumlu (Destekleyici) Maliye Politikası

Daraltıcı para politikası, çıktı miktarını düşürür ve faiz oranını artırır. Faiz oranını eski düzeyine getirmek için maliye politikası uygulanır, bu duruma “uyumlu maliye politikası” adı verilir. Uyumlu maliye politikası ile çıktı daha da düşer ama faiz eski düzeyine gelir.

3.4. KARMA İKTİSAT POLİTİKALARI

Belirli bir çıktı hedefine ulaşmak için, faiz haddini ve çıktı düzeyini aynı yönde etkileyen maliye politikası ile ters yönde etkileyen para politikası birlikte uygulanabilir. Para ve maliye politikalarının birlikte uygulanmasına, "politika karması" denir. Politika karmasının uygulanması neticesinde, ekonominin genel dengesi üzerinde bu iki politika uygulamasının ortaya çıkaracağı farklı sonuçlar olacaktır. Bu bölümde politika karmasının uygulanması neticesinde ortaya çıkabilecek alternatif sonuçlar üzerinde durulacaktır.

a. Genişletici Para-Genişletici Maliye Politikası

Her iki politikanın da genişletici bir biçimde uygulandığı durumda, toplam çıktın ve dolayısıyla da tüketim artar. Genişletici para politikasının faiz haddini düşürmesine rağmen genişletici maliye politikası faiz haddinin yükselmesine yol açar. Dolayısıyla her iki politikanın genişletici yönde uygulandığında, faiz haddinin ve dolayısıyla da yatırımın ne yönde değişeceği konusunda net bir bilgi yoktur.

Yani;

Genişletici Para-Genişletici Maliye Politikası

→ $C \uparrow, Y \uparrow, i ?, I ?$

b. Daraltıcı Para-Daraltıcı Maliye Politikası

Böyle bir uygulamada, her iki politika da toplam çıktıyı düşürmekle beraber, daraltıcı maliye politikasının faiz haddini düşürmesine karşılık, daraltıcı para politikası faiz haddini yükselmektedir. Dolayısıyla her iki politikanın daraltıcı yönde uygulandığında, faiz haddinin ve dolayısıyla da yatırımın ne yönde değişeceği konusunda net bir bilgi yoktur.

Daraltıcı Para-Daraltıcı Maliye Politikası

→ $C \downarrow, Y \downarrow, i ?, I ?$

c. Genişletici Maliye-Daraltıcı Para Politikası

Böyle bir uygulamada her iki politika da faiz haddini yükseltmekte ve dolayısıyla yatırımı düşürmektedir. Genişletici maliye politikasının çıktıyı artırmasına rağmen daraltıcı para politikası, çıktıyı düşürür. Sonuç olarak, bu iki politika birlikte uygulandığında, faiz haddindeki yükselmeye bağlı olarak yatırım azalırken, çıktının ne yönde değişeceği konusunda bir öngöründe bulunmak mümkün değildir.

Genişletici Maliye-Daraltıcı Para Politikası

→ C ?, Y?, i ↑, I ↓

d. Genişletici Para-Daraltıcı Maliye Politikası

Böyle bir uygulamada her iki politika da faiz haddini düşürmekle ve dolayısıyla yatırımı artırmaktadır. Genişletici para politikasının çıktıyı artırmasına rağmen daraltıcı maliye politikası, çıktıyı düşürür. Sonuç olarak, bu iki politika birlikte uygulandığında, faiz haddindeki düşmeye bağlı olarak yatırım artarken, çıktının ne yönde değişeceği konusunda bir öngöründe bulunmak mümkün değildir.

Genişletici Para-Daraltıcı Maliye Politikası

→ C ?, Y?, i ↓, I ↑

Para ve Maliye Politikalarının Etkinlikleri ile
IS ve LM Eğrilerinin

Eğimleri Arasındaki İlişki

→ Dik → Yatık

Dik →

Yatık →

Para Politikası

IS Eğrisi

LM Eğrisi

Etkin Değil ($b=0$)

Etkin ($h=0$)

Etkin ($b=\infty$)

Etkin Değil ($h=\infty$)

Maliye Politikası

IS Eğrisi

LM Eğrisi

Etkin

Etkin Değil

Yine burada çok önemli bazı noktaları hatırlatmayı yapmakta fayda vardır: